
PRIREDITVE IN DRUGE DEJAVNOSTI SEM V LETU 2008

309

Posebni dogodki

Dnevi odprtih vrat

Slovenski kulturni praznik v SEM, 8. februar 2008

- strokovna vodstva po razstavah
- *mag. Igor Cvetko, Jože Jančar, Nina Vovk*: Predstavitve slovenskega in ljudskega opreklja

- koncert Trio Volk Folk
- projekcija filma *Podobe pretekelega vsakdana*
- živa muzejska dejavnost v ateljejih SEM

Mesec študentske kulture, 10.–16. marec 2008

Mednarodni muzejski dan, 18. maj 2008

- vodstva po razstavah
- lončarska in tkalska delavnica na ploščadi SEM

Poletna muzejska noč, 21. junij 2008

- vodstva po razstavah
- živa muzejska dejavnost v lončarskem in tkalskem ateljeju SEM
- projekcije etnografskih filmov
- fotografiranje v Fotografskem ateljeju Holynski
- likovni izziv za študente Šole za slikanje in risanje; risanje pod mentorstvom tudi za mlade obiskovalce
- koncert severnoindijske klasične glasbe (Hindustani) v izvedbi *Lasanthi Manaranjanie Kalinga Dona* (Šrilanka) in *Carlota Yoderja* (Argentina)
- živa glasba Fake Orchestra in ples na ploščadi SEM

Ta veseli dan kulture v SEM, 3. december 2008

- vodstva po razstavah
- Miklavževa delavnica za otroke

Program ob razstavah

Zvoki Slovenije – Od ljudskih godcev do avsenikov

Razstavo je enkrat mesečno spremljal program glasbenih prireditev, tematsko oblikovanih koncertov in predstavitev ter pogovorov z glasbeniki, vezanih na posamezne razstavne sklope:

310

Koncert Marka Hatlaka (Dokumentacija SEM)

- *Trio Volk Folk* iz Ilirske Bistrice, 8. februar 2008
- *Beneški fantje*, 12. marec 2008
- *Cortesia*, ansambel za renesančno glasbo in ples, z gostom *Domnom Marinččem*:
Tu Felix Europa, 8. april 2008
- *Marko Hatlak* – harmonika, 14. maj 2008

Spet trte so rodile ... : o kulturi vina na Slovenskem

- Okusimo vino: Vinska zgodba 1: Radgonske gorice – penine, 3. december 2008

Z vinsko zgodbo 1 se je v decembru začel cikel mesečnega spremljevalnega programa razstave s krajšimi predstavitvami vinorodnih okolišev in vin ter strokovnimi predavanji ali petjem, ki jih pripravlja SEM v sodelovanju z Vinsko družbo Slovenije.

• *Invinoveritas??* Instalacija in predstave Senzorialnega gledališča Sensorium (8.–11. december 2008)

Projekt *INVINOVERITAS??* je bil del koncepta razstave, ki je s senzorialno gledališko poetiko popeljal obiskovalca čez proces od grozdja do vina in mu na dionizičen način pomagal razkrivati resnico o sebi, vinu, o sebi v vinu in o vinu v sebi ...

Predavanja v SEM

311

Sredina predavanja kustosov SEM

- *dr. Nena Židov*: Cerkljanski lavfarji, 30. januar 2008
- *dr. Nena Židov*: Pirhi na Slovenskem in njihovo krašenje, 19. marec 2008
- *dr. Nena Židov* in *Irena Gorišek, dr. med.* (gostujoča predavateljica): Zgodovina homeopatije na Slovenskem in Homeopatski sistem zdravljenja, 16. april 2008
- *dr. Marko Frelih*: Ignacij Knoblehar in njegova afriška zbirka, 7. maj 2008
- *Ralf Čeplak Mencin*: Elikzir življenja – pomen vode v Indiji, 8. oktober 2008
- *mag. Inja Smerdel*: Od volov do volitev, 12. november 2008

Predavanja gostujočih predavateljev

- *Peter Phipps, Avstralija*: Garma festival Yolongu Aborigidinov v Severnoavstralski provinci Arnhem, 21. januar 2008
- *Peter Phipps, Avstralija*: Avstralska Aboriginska kulturna politika 2007, 4. februar 2008
- *Xerxes Mazda, British Museum, Velika Britanija*: The Power of Objects: Understanding Visitor Responses to World Collections, 27. maj 2008
- *Vlado Šestan*: Kitajska pred pol stoletja – refleksija diplomata, 11. junij 2008
- *Joe Valenčič, Cleveland, ZDA*: Začetki in razvoj clevelandske polke, 10. september 2008
- *dr. Gorazd Makarovič*: Trubar in ljudska religioznost na Slovenskem, predavanje ob Dnevih evropske kulturne dediščine, 24. september 2008
- *dr. Irena Šumi*: Rasizem in antisemitizem, 29. oktober 2008
- *dr. Hannah Starman*: Judje na Slovenskem, 29. oktober 2008
- *Tatjana Tanja Cvitko, Hrvaška*: Vampirji današnjega časa, 17. april 2008

Predavanja za slušatelje ciklusa Izobraževanje v tretjem življenjskem obdobju v SEM – etnologija:

- *Ljoba Jenče*: Med poknjženo in ljudsko pravljico, 11. januar 2008
- *Maruška Markovčič*: Na podeželju ... Etnološke raziskave na območju vzhodnega dela Mestne občine Ljubljana, 18. januar 2008

- 312
- *Jasmina Arambašič*: Sv. Martin – življenje, delo, ... in Martinova pot, 1. februar 2008
  - *Anuša Pisanec*: Rekonstrukcija materinstva skozi slovenske ljudske uspavanke, 15. februar 2008
  - *Mag. Daša Koprivec*: Pričevanja in spomini potomcev aleksandrink, 7. marec 2008
  - *Mag. Janja Žagar*: Med oblačenjem in kostumiranjem, 14. marec 2008
  - *Bojan Knific*: Noše in njihova raba pri folkloristih in narodnozabavnih ansamblih, 4. april 2008
  - *Maja Lamberger Khatib*: Položaj in vloga žensk v islamski (jordanski) družbi, 18. april 2008
  - *Mag. Polona Sketelj*: Raznolikost družin in domov ter njihovi pomeni v različnih družbenih okoljih, 9. maj 2008
  - *Dr. Liza Debevec*: Čakajoč na sababu – vloga islama v vsakdanjem življenju mladih moških v mestu Bobo Diolasso v Burkini Faso, 16. maj 2008
  - *Sonja Kogej Rus*: Način življenja skozi oči etnologa, 3. oktober 2008
  - *Marija Jasna Kogoj*: Pomen delovanja uršulink na izobraževanje, 24. oktober 2008
  - *Dr. Gorazd Makarovič*: Ljudska religioznost in Primož Trubar, 7. november 2008
  - *Mag. Inja Smerdel*: Od volov do volitev, 21. november 2008
  - *Katja Hrobat*: Ustno izročilo na Krasu, 5. december 2008
  - *Sonja Kogej Rus*: Razstavi Spet trte so rodile ... : o kulturi vina na Slovenskem in Hetiške tkanine v SEM, 12. december 2008
  - *Mag. Polona Sketelj*: Konstitutivni dejavniki utrjevanja občutkov skupinske pripadnosti v lokalni skupnosti, 19. december 2008

Strokovna javna vodstva po razstavah

Strokovna vodstva kustosov SEM in avtorjev razstav po razstavah *Med naravo in kulturo, Zvoki Slovenije, Togo album 1911–1914, Spet trte so rodile ..., Iz Stražišča po Evropi* so potekala vsako zadnjo nedeljo v mesecu.

Delavnice, demonstracije, tečaji za odrasle

- Čado – japonski obred pitja čaja v SEM, letoletni tečaj s *Pavlo Braga* je potekal dvakrat mesečno prvo in tretjo sredo do junija in od oktobra 2008.
- Delavnica poslikave belokranjskih pisanic z *Nevenko Brajdič Grušovnik*, 27. februar 2008
- Gong fu in Qi gong, delavnica tradicionalnih kitajskih veščin z *Milanom Kapetanom*. Ob razstavi Huiqin Wang: Nadčasovni prenos, 17. april 2008
- 3. delavnica za ljubitelje etnologije pri SED, 8.–9. marec 2008
- Prostovoljni kulturni mediatorji v SEM, uvodno izobraževanje, 21. november 2008

Dnevi etnografskega filma: Etnografska vizualna gradiva s komentarjem, 19. maj 2008

Dnevi etnografskega filma, ki jih Slovensko etnološko društvo pripravlja v sodelovanju z ZRC SAZU in SEM so potekali od 19. do 23. maja 2008. V SEM je potekal simpozijijski začetek festivala. Predstavljeno je bilo devet vizualnih gradiv s komentarjem. V sekciji pa je bilo predstavljenih tudi pet študentskih filmov.

Naš etnomuzikolog

V sodelovanju SEM in Glasbene matice Ljubljana so se v letu 2008 nadaljevali cikli srečanj z etnomuzikologi:

- 8. večer: Gost etnomuzikolog *prof. dr. Svanibor Pettan*, 13. maj 2008
- 9. večer: Gostja etnomuzikologinja *dr. Mira Omerzel - Mirit*, 26. november 2008

313

Koncerti

• Harmonie Municipale De Sainte-Tulle – pihalni orkester iz Francije, 26. avgust 2008

- Drašički voščači iz Bele krajine, 20. november 2008
- Ljudske pevke KD Arany Janos iz Gornjega Lakoša, 4. december 2008
- Vokalni koncert tibetanske umetnice *Soname Yangchen*, 12. december 2008

Predstavitve knjig in tiskovne konference

- dr. Marko Frelih: *Togo album*, 23. januar 2008
- Knjižna bera SEM: dr. Marko Frelih: *Togo album*; mag. Igor Cvetko: *Zvoki Slovenije*; mag. Daša Koprivec: *Etnolog 17*, 6. februar 2008
- dr. Edvard Kobal, direktor Slovenske znanstvene fundacije, dr. Marko Frelih, kustos za neevropske kulture v SEM, prof. dr. Günther Hölbl, egiptolog, Dunaj, Avstrija: *Predstavitve centra za egiptologijo in medkulturne povezave v Sredozemlju*, 26. maj 2008
- dr. Manja Kitek Kuzman: *Gradnja z lesom – izziv in priložnost za Slovenijo*, 7. november 2008
- dr. Gorazd Makarovič: *Ko še nismo bili Slovenci in Slovenke: novoveške etnične identitete pred slovensko narodno zavestjo*, 18. december 2008
- Nicolas Francoise (Francija), Daniel Markiy (Madžarska), in Antoine Selosse, direktor Evropskega kulturnega centra sv. Martin Tourski: *Martinova pot od Szombathelya do Toursa – simbolično odprte poti*, 8. maj 2008

Okrogle mize, simpoziji, konference ...

- Povolilni položaj v Keniji, okrogla miza, organizator Društvo Afriški center in *Max Zimani*, predsednik DAC, 13. februar 2008
- Delavnica TIEM, 7. marec in 10. november 2008

• IETM, srečanje mednarodne mreže sodobnih scenskih umetnosti, organizator: BUNKER, nevladna organizacija, 16.–18. maj 2008

• Muzeji – stičišča medkulturnega dialoga; seminar ob evropskem letu Medkulturnega dialoga, organizator ICOM Slovenija, 21. maj 2008

• EARTH – Team 2, Fourth Workshop, organizator: mag. Inja Smerdel (SEM), European Science Foundation; Lipica in SEM, 22. junij 2008

• Ethnomusicology, organizator: SEM, strokovni organizator: dr. Svanibor Pettan, 9.–13. julij 2008

• EASA, mednarodna konferenca v organizaciji Oddelka za etnologijo in kulturno antropologijo, zaključek konference v SEM, 29. avgust 2008

314 • Sprejem za izseljenske arhivarje in vodstvo po razstavah SEM, 18. september 2008

• SMS: Komercialna dejavnost v dokumentacijah slovenskih muzejev, predavanje mag. Mojce Jenko in delavnica, 9. oktober 2008

• Slovensko konservatorsko društvo, posvet, 16. oktober 2008

• 14. EXODOS, konferenca in delavnice scenskih umetnosti, organizator Zavod EXODOS, 21.–23. november 2008

• Uradni začetek kampanje DOSTA! v Sloveniji, SEM v sodelovanju z Informacijskim uradom Sveta Evrope v Republiki Sloveniji in Uradom Vlade Republike Slovenije za narodnosti, 17. november 2008

• Letno srečanje NEMO (Network of European Museum Organisations), v organizaciji SMS, 28.–30. november 2008

• Muzeji za spremembe in razvoj; občni zbor ICOM Slovenija in kolokvij ICOM, 11. december 2008

Mednarodna etnomuzikološka konferenca (Dokumentacija SEM)

Drugo

• Dražba fotografij ob razstavi *V rumenem okvirju* po natečaju revij National Geographic in National Geographic Junior, 22. oktober 2008

Pedagoške dejavnosti

V letu 2006 so v SEM potekali različni programi za otroke in mladino, ki prihajajo v muzej organizirano ali kot posamezniki. Za 298 skupin (predšolskih otrok, osnovnošolcev in dijakov) smo pripravili prilagojene programe ogledov razstav, 48 skupin je spoznavalo etnološko dediščino tudi s poustvarjanjem v ustvarjalnih delavnicah poslikavanja panjskih končnic, tkanja s tkalsko deščico, okraševanja pirhov, izdelovanja pustnih mask, izdelovanja glasbil, izdelovanja mlinčkov, lovilcev sanj in kopic. Za šolske skupine je pedagoginja *Sonja Kogej Rus* izvajala tudi učne ure Skrb za etnološko dediščino v muzeju, dr. *Marko Frelj* predavanja Egipt v Sloveniji v sklopu Festivala znanosti (17. in 18. september 2008), enkrat mesečno pa je potekal program dejavnosti in ustvarjanja Spoznavajmo slovensko kulturno dediščino za otroke, ki obiskujejo Ecole Française v Ljubljani. Študenti 1. letnika Oddelka za etnologijo in kulturno antropologijo so v okviru vaj iz muzeologije spoznavali osrednji nacionalni etnografski muzej, študenti vizualnih komunikacij pa avdiovizualije na stalni razstavi *Med naravo in kulturo*.

315

Za otroke, stare od 6 do 12 let, so ob sobotah in med počitnicami potekale ustvarjalne delavnice, ki so aktualizirale razstave SEM. Vodila jih je muzejska pedagoginja *Sonja Kogej Rus* ob pomoči študentk Oddelka za etnologijo in kulturno antropologijo ter zunanjih sodelavcev.

Sobotne ustvarjalne delavnice za otroke

- Izdelovanje glasbil, 12. januar 2008
- Pustne maske, 26. januar 2008
- Izdelovanje otroških glasbil, 5. april 2008
- Kitajsko slikanje s čopičem z umetnico *Huiquin Wang*, 19. april 2008
- Pravljična urica in izdelovanje ptičkov, 18. maj 2008
- Izdelovanje nakita iz usnja in steklenih kroglic, 31. maj 2008
- Izdelovanje glinenih glasbil – ropotulj s kiparko *Evo Lenasi Peterson*, 7. junij 2008
- Izdelovanje glinenih glasbil – piščali s kiparko *Evo Lenasi Peterson*, 14. junij 2008
- Origami – japonska umetnost zgibanja papirja z ženami japonskih diplomatov v Sloveniji, 11. oktober 2008
- Ustvarjamo v glini s kiparko *Evo Lenasi Peterson* v lončarskem ateljeju SEM, 18. oktober 2008
- Igrače iz volne, 8. november 2008
- Ustvarjamo v glini s kiparko *Evo Lenasi Peterson* v lončarskem ateljeju SEM, 15. november 2008

- Prepletanje vrvic prijateljstva, 22. november
- Miklavževa delavnica, 3. december 2008

Počitniške ustvarjalne delavnice – zima 2008

• Gremo na vzhod na daljno Japonsko: spoznavanje vsakdanjega življenja na Japonskem z ženo japonskega diplomata in prepletanje vrvic kumihimo, 19. februar 2008

• Gremo na jug v Afriko: Egipt v muzeju (*dr. Marko Frelih*) in izdelovanje afriških mask, 20. februar 2008

• Gremo na zahod v Ameriko: Izdelovanje mehiških piñat z *Silvio Rubalcava Šprajc* in indijanskih lovilcev sanj, 21. februar 2008

316

• Gremo po Evropi in se vrnemo domov: Praznične jedi po Evropi in poslikavanje belokranjskih pisanic z *Nevenko Brajdič Grušovnik*, 22. februar 2008

Na zimski počitniški delavnici med razbijanjem mehiške piñate (Dokumentacija SEM)

Predenje časa po etnografsko – počitniške ustvarjalne delavnice – poletje 2008

- Hiše – izdelovanje kmečkih hiš iz kartona, 1. julij 2008
- Vrt – rastline na etnobotaničnem vrtu SEM in postavljanje strašil, 2. julij 2008
- Domače živali – izdelovanje volnenih ovc, 3. julij 2008
- Domače obrti in pletenje košaric, 4. julij 2008

Decembrska ustvarjanja v glini s kiparko *Evo Lenasi Peterson* v Lončarskem ateljeju SEM, 5., 6., 12., 13., 19. in 20. december 2008

Druge prireditve za otroke

Pravljice danes 2008, 11. pripovedovalski festival, 12.–14. marec 2008

Na 11. pripovedovalskem festivalu se je v treh dneh zvrstilo šest predstav za otroke. Nastopajoči igralci, glasbeniki, lutkarji in pripovedovalci so najmlajšim prosto pripovedovali zgodbe, ki izvirajo iz ljudskega izročila. Otroci so poslušanje pravljic povezali z ogledi razstav.

Program:

• *Nataša Matjašec*: V nekem carstvu, v nekem vladarstvu (ruske ljudske pripovedi)

• *Brina Vogelnik*, glasbena spremljava *Luka Ropret*: O miški, ki si je trebušček raztrgala

• *Boštjan Gorenc – Pižama*: Pravljice za smeh in srh

• *Tina Oman*: Pravljice za dobro jutro

• *Ajda Rooss*: Kam me nese pisani dežnik?

• *Anja Štefan*: Pravljice iz pojoče vreče

317

Boštjan Gorenc - Pižama pripoveduje pravljico (Dokumentacija SEM)

Zveneče mesto Evfonija

• Glas, glasbeni performans v izvedbi Tria kučma (*Matevž Gregorič, Peter Kus in Andrej Žibert*), 23. in 24. september 2008

• Etno delavnici: Zapiskaj, zpleši, zapoj z *Marinom Kranjcem*, 19. september in Etno – umetno s *Petrom Kusom*, 20. september 2008

• Orkester izvernih instrumentov s *Petrom Kusom*, 26. in 27. september 2008

• Ropotarnica s *Primožem Oberžanom*, 3. in 4. oktober 2008

Redno in raziskovalno delo v Slovenskem etnografskem muzeju

318

V letu 2008 se je z izdajo vodnika po stalni razstavi SEM *Med naravo in kulturo* (v letu 2009 je izšel vodnik tudi v angleščini) zaključila faza dokončanja prvega dela stalne razstave, sočasno pa so se nadaljevale priprave drugega dela stalne razstave *Jaz, mi in drugi – Podobe mojega sveta*. Kustosi mag. Janja Žagar, mag. Polona Sketelj, dr. Nena Židov, mag. Inja Smerdel, mag. Andrej Dular, mag. Daša Koprivec in dr. Marko Frelih, ki kot avtorji posameznih sklopov sodelujejo pri razstavi, so pripravili izbere predmetov, fotografij in vizualnega gradiva, pripravljali besedila, določili osrednje scene ter intenzivno sodelovali z oblikovalci ob izdelavi razstavne tehnike in grafične podobe. Razstava bo predvidoma na ogled od konca leta 2009. Avtorici *Bojana Rogelj Škafar* in *Adela Ramoš* sta intenzivno pripravljali osrednjo razstavo SEM 2008 *Spet trte so rodile...: o kulturi vina na Slovenskem*, ki je bila odprta novembra 2008, dr. Marko Frelih pa je raziskoval življenje in delo Ignacija Knobleharja za razstavo *Sudanska misija 1848–1858*, ki je bila načrtovana za leto 2009.

V muzeju je potekala neprekinjena skrb za muzejske predmete in redno muzejsko delo: inventarizacija (inventariziranih je bilo 276 predmetov), dokumentiranje in dopolnjevanje računalniške obdelave predmetov (v bazo podatkov je bilo vnesenih tudi 6170 enot foto gradiva, 3710 fotografij Orlovih terenskih ekip, 1378 posameznih fotografij), dokončanje selitve vseh predmetov iz depoja v Škofji Loki in urejanje depojev na lokaciji na Metelkovi in v Zalogu, začasno prerazporejanje predmetov iz zbirk notranja oprema in obrti zaradi poplave v depoju na Metelkovi, evidentiranje predmetov v depoju, prepoznavanje starejših neinventariziranih predmetov, inventura zbirk in vrednotenje novih pridobitev za obdobje 2005–2007. Zbirke se sistematično fotografirajo in dopolnjujejo s terenskimi fotografijami in videoposnetki.

Terensko delo kustosov SEM je namenjeno evidentiranju in pridobivanju novih predmetov, raziskovalno delo pa se izvaja tudi z muzejskimi, raziskovalnimi in drugimi ustanovami in društvi v Sloveniji in tujini:

- *Ralf Čeplak Mencin* je v avgustu sodeloval na 6. romskem taboru v Kamencih v Prekmurju.

- *Dr. Marko Frelih* je za svoje raziskovalno delo o Knobleharju in južnem Sudanu opravil več študijskih potovanj na Dunaj (Museum für Völkerkunde, Institut für Afrikanistik, Österreichische Nationalbibliothek, Österreichische Nationalbibliothek – Sammlung von Handschriften und alten Drucken, Phonogrammarchiv der Österreichischen Akademie der Wissenschaften) in Kairo (Cairo Museum). Posvečal se je tudi nadaljevanju raziskav o kontinuiteti in spremembah jamskih svetiščih v Sredozemlju in Egiptu kot stični točki med afriškimi in sredozemskimi kulturami.

- *Mag. Andrej Dular* je terensko delo v Idriji in Beli krajini namenil pridobivanju novih predmetov ter snemanju postavljanja in podiranja mlaja v Drašičih in pletarja v Predgrizah pri Črnem vrhu nad Idrijo.

- *Mag. Daša Koprivec* je proučevala gradivo v sklopu projektov o stanju arhivskega in muzejskega gradiva med slovenskimi izseljenci v Nemčiji, o Slovencih v Egiptu –

aleksandrinkah (opravila dvanajst terenskih dni v vaseh na Goriškem) in tradiciji ročnih del – odrazu ohranjanja in spreminjanja slovenske identitete v Avstraliji.

• *Mag. Polona Sketelj* je opravila 16 ogledov posameznih predmetov notranje opreme in stanovanjskih hiš ter evidentirala predmete in tri stanovanjske hiše ter navezala stike z muzeji na prostem v Sloveniji za pripravo *Piročnika za varovanje premične kulturne dediščine v muzejih na prostem*.

• *Mag. Inja Smerdel* je posnela oranje z gorskim plugom v Mariji Reki in žetev ajde v vasi Škofi na Krasu ter transkribirala del terenskih posnetkov pričevanj o razmerjih med človekom in delovnimi voli, sodelovala v mednarodnem raziskovalnem projektu EARTH in v domačem Nesnovna dediščina.

• *Dr. Nena Židov* je terensko delo posvečala posameznim izdelovalcem pirhov, butaric, malih kruhkov in lectarskih izdelkov ter raziskovanju cvetnonedeljskih butaric in rovašev. Vključena je v raziskovalni program Slovenske identitete v kontekstu evropskega in globalnega prostora na Oddelku za etnologijo in kulturno antropologijo Filozofske fakultete.

319

• *Mag. Janja Žagar* svoje raziskovalno delo usmerjala v študij osebnega videza z vidika izbire in komunikacije.

Poleg rednega in raziskovalnega dela je potrebno omeniti še ostala dela, ki jih opravljajo kustosi in strokovni delavci: mentorstvo, uredništva, posredovanje informacij v okviru javne in matične službe zainteresiranim javnostim in medijem, izdajanju mnenj o predmetih za izvoz, ocenjevanju izdelkov domače obrti ter delovanju zunaj matične hiše (udeležbe na predavanjih, okroglih mizah, simpozijih, konferencah ...). Natančni podatki o sodelovanju na konferencah in predavanjih so navedeni za vsakega posameznika v Bibliografiji sodelavk in sodelavcev SEM za leto 2008, ki sledi temu poročilu.

Sonja Kogej Rus